

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๖

งานสวัสดิการสังคม สำนักปลัดเทศบาล
เทศบาลตำบลหนองขาว อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี

บทนำ

ภูมิปัญญาเป็นองค์ความรู้ที่มีคุณค่าและความดีงามที่จรรโลงชีวิตและวิถีชุมชนให้อยู่กับธรรมชาติและสภาวะแวดล้อมได้อย่างกลมกลืน ภูมิปัญญาชาวบ้าน ได้ก่อเกิดและสืบทอดกันมาในชุมชน เมื่อหมู่บ้านเปลี่ยนแปลงไปพร้อมกับสังคมสมัยใหม่ ภูมิปัญญาชาวบ้านก็มีการปรับตัวเช่นเดียวกัน ความรู้มากมายได้สูญหายไปเพราะไม่มีการปฏิบัติสืบทอด เช่น วัฒนธรรมพื้นบ้าน ยาสมุนไพร งานหัตถกรรม จักสาน การทอผ้า หรือแม้แต่อาหารพื้นบ้าน อาจจะมีหลงเหลือแต่ก็ไม่ได้ถูกพัฒนาหรือถ่ายทอดให้กับคนรุ่นต่อไป

ดังนั้นงานสวัสดิการสังคม จึงมีประสงค์ที่จะจัดทำฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อรวบรวมผู้มีภูมิปัญญา ปราชญ์ชาวบ้าน หรือปราชญ์ท้องถิ่น ซึ่งเป็นผู้มีส่วนการณในการดำเนินชีวิตและเป็นที่ยอมรับนับถือจากบุคคลทั่วไป เพื่อรวบรวม ความคิด ความเชื่อ องค์ความรู้ที่สืบทอดกันมา และส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สำคัญและมีประโยชน์ไม่ให้เกิดเลือนหายไปจากชุมชน

งานสวัสดิการสังคม สำนักปลัดเทศบาล

เทศบาลตำบลหนองขาว

กันยายน ๒๕๖๖

สารบัญ

	หน้า
บทที่ ๑ แนวคิดเกี่ยวกับฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น	๑
บทที่ ๒ ภูมิปัญญาท้องถิ่น	๕
บทที่ ๓ ฐานข้อมูลภูมิปัญญา	๖
บทที่ ๔ สรุปรฐานข้อมูลภูมิปัญญาผู้สูงอายุ	๗
เส้นทางภูมิปัญญา	๙

บทที่ ๑

แนวคิดเกี่ยวกับฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อส่งเสริมให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ฟื้นฟูและสืบสานภูมิปัญญา วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต อันเป็นเอกลักษณ์ของบ้านหนองขาวให้คงอยู่
๒. เพื่อให้ผู้รับการถ่ายทอดตระหนักถึงความสำคัญของภูมิปัญญาในท้องถิ่น อันจะนำไปสู่การอนุรักษ์และพัฒนาภูมิปัญญานั้นๆ ต่อไป
๓. เพื่อจัดเก็บและรวบรวมข้อมูลด้านภูมิปัญญา วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต ของบ้านหนองขาว เป็นหมวดหมู่ทำให้สะดวกต่อการสืบค้นข้อมูล

ความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นคำที่มีความหมายเช่นเดียวกับคำว่าภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิปัญญาไทย เป็นองค์ความรู้ที่มีอยู่ในท้องถิ่นซึ่งได้รับการถ่ายทอดจากผู้รู้หรือผู้มีประสบการณ์ ซึ่งเรียกว่าปราชญ์ชาวบ้าน หรือปราชญ์ท้องถิ่นซึ่งมี ผู้ให้คำจำกัดความของภูมิปัญญาท้องถิ่นในลักษณะต่างๆ กันดังนี้

สามารถ จันทรสุรีย์ (๒๕๓๖) กล่าวว่าภูมิปัญญาท้องถิ่นหมายถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่ชาวบ้านคิดได้เองที่นำมาใช้ในการแก้ปัญหา เป็นสติปัญญา เป็นองค์ความรู้ทั้งหมดของชาวบ้านทั้งกว้าง ทั้งลึก ที่ชาวบ้านสามารถคิดเอง ทำเองโดยอาศัยศักยภาพที่มีอยู่แก้ปัญหาการดำเนินวิถีชีวิตในท้องถิ่นอย่างสมสมัย

กรมวิชาการ (๒๕๓๘) ให้ความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่นว่า คือความรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ในชีวิตของคนเราผ่านกระบวนการ สังเกต วิเคราะห์จนเกิดปัญญาและตกผลึกมาเป็นองค์ความรู้ที่ประกอบกันขึ้นมาจากความรู้เฉพาะหลายเรื่อง ความรู้ดังกล่าวไม่ได้แยกย่อยออกมาให้เห็นเป็นศาสตร์เฉพาะสาขาวิชาต่างๆ อาจกล่าวว่าภูมิปัญญาท้องถิ่นจัดเป็นพื้นฐานขององค์ความรู้สมัยใหม่ที่จะช่วยในการเรียนรู้ การแก้ปัญหา การจัดการและการปรับตัวในการดำเนินชีวิตของคนเรา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (ม.ป.ป.) กล่าวถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยว่า เป็นองค์ความรู้ความสามารถ และทักษะของคนไทยที่เกิดจากสั่งสมประสบการณ์ที่ผ่านกระบวนการเลือกสรรเรียนรู้ ปรุงแต่งและถ่ายทอดสืบต่อกันมา เพื่อใช้แก้ปัญหาและพัฒนาวิถีชีวิตของคนไทยให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม และเหมาะสมกับยุคสมัย

จากความหมายดังกล่าว อาจสรุปว่าภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึงองค์ความรู้ หรือสิ่งที่สั่งสมกันมาตั้งแต่อดีตซึ่งเป็นประสบการณ์ในการดำเนินชีวิตของคนในท้องถิ่น ซึ่งผ่านการคิดค้นและปรับปรุงเปลี่ยนแปลง จนได้แนวทางที่เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพสังคม เป็นที่ยอมรับนับถือจากบุคคลทั่วไป ถือเป็นแบบอย่างในการดำรงชีวิตที่ถ่ายทอดสืบต่อกันมา

ความสำคัญของภูมิปัญญาไทย

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ กล่าวว่า คนไทยได้สร้างชาติ สร้างความเป็นปึกแผ่นมั่นคงของบ้านเมือง มีการดำรงชีวิตด้วยความสุขร่มเย็นอยู่ได้จนถึงทุกวันนี้ เพราะได้ใช้ภูมิปัญญาของตนมาตลอด ภูมิปัญญาไทยจึงมี ความสำคัญอย่างยิ่ง ซึ่งพอจะสรุปได้ดังนี้

๑. ช่วยสร้างชาติให้เป็นปึกแผ่นมั่นคง
๒. สร้างความภาคภูมิใจและศักดิ์ศรีเกียรติภูมิแก่คนไทย
๓. สามารถปรับ ประยุกต์หลักธรรมคำสอนทางศาสนาเข้ากับชีวิตได้อย่างเหมาะสม
๔. สร้างความสมดุลระหว่างคนกับสังคมและธรรมชาติได้อย่างยั่งยืน
๕. ช่วยเปลี่ยนแปลงปรับปรุงวิถีชีวิตของคนไทยให้เหมาะสมได้ตามยุค

ประกอบ ใจมั่น ได้กล่าวถึงความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้ดังนี้

๑. ช่วยให้สมาชิกในชุมชน หมู่บ้านดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข
๒. ช่วยสร้างความสมดุลระหว่างคนกับธรรมชาติแวดล้อม
๓. ช่วยให้ผู้คนดำรงตนและปรับเปลี่ยนทันต่อความเปลี่ยนแปลงและผลกระทบอันเกิดจากสังคม ภายนอก
๔. เป็นประโยชน์ต่อการทำงานพัฒนาชนบทของเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อที่จะได้กำหนด ทำที่การทำงานให้กลมกลืนกับชาวบ้านมากยิ่งขึ้น

ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภูมิปัญญาท้องถิ่นหมายรวมถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่ชาวบ้านคิดค้นขึ้น แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขพัฒนาแก้ไขปัญหาเป็นทั้งสติปัญญาและองค์ความรู้ทั้งหมดของชาวบ้าน ดังนั้น จึงมีความครอบคลุมเนื้อหาสาระและแนวทางดำเนินชีวิตในวงกว้างภูมิปัญญาท้องถิ่นประกอบไปด้วยองค์ความรู้ในหลายวิชา ดังนี้

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (๒๕๔๑) ได้แบ่งสาขาหรือประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้ ๑๑ สาขาดังนี้

๑. สาขาเกษตรกรรม
๒. สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม
๓. สาขาการแพทย์แผนไทย
๔. สาขาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๕. สาขากองทุนและธุรกิจชุมชน
๖. สาขาสวัสดิการ
๗. สาขาศิลปะกรรม
๘. สาขาการจัดการองค์กร
๙. สาขาภาษาและวรรณกรรม

๑๐. สาขาศาสนาและประเพณี

๑๑. สาขาการศึกษา

คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (๒๕๓๕) แบ่งประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้ดังนี้

๑. ภูมิปัญญาด้านการเกษตร

๒. ภูมิปัญญาด้านเศรษฐกิจ

๓. ภูมิปัญญาด้านศาสนา คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ความเชื่อ

๔. ภูมิปัญญาด้านการจัดการทรัพยากรและการพัฒนาหมู่บ้าน

๕. ภูมิปัญญาด้านศิลปะ

๖. ภูมิปัญญาด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม

๗. ภูมิปัญญาด้านภาษาและวรรณกรรม

สารานุกรมไทย สำหรับเยาวชน ฉบับกาญจนาภิเษก (เล่มที่ ๒๓) จัดแบ่งสาขา

ภูมิปัญญาไทย ออกเป็น ๑๐ สาขา ดังนี้

๑. สาขาเกษตรกรรมกรรมกรรม หมายถึง ความสามารถในการผสมผสานองค์ความรู้ ๔ ทักษะและเทคนิคด้านการเกษตรกับเทคโนโลยี โดยการพัฒนาบนพื้นฐานคุณค่าดั้งเดิม ซึ่งคนสามารถพึ่งตนเองในภาวะการณ์ต่างๆได้

๒. สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม หมายถึง การรู้จักประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการแปรรูปผลิตผล เพื่อชะลอการนำเข้าตลาด เพื่อแก้ปัญหาด้านการบริโภคอย่างปลอดภัย ประหยัดและเป็นธรรม อันเป็นกระบวนการที่ทำให้ชุมชนท้องถิ่น

๓. สาขาการแพทย์แผนไทย หมายถึง ความสามารถในการจัดการป้องกัน และรักษาสุขภาพของคนในชุมชน โดยเน้นให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเอง ทางด้านสุขภาพ และอนามัยได้

๔. สาขาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมายถึง ความสามารถเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งการอนุรักษ์ การพัฒนาและการใช้ประโยชน์จากคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๕. สาขากองทุนและธุรกิจชุมชน หมายถึง ความสามารถในการบริหารจัดการด้านการสะสมและบริการกองทุน และธุรกิจชุมชน ทั้งที่เป็นเงินตรา และโภคทรัพย์ เพื่อส่งเสริมชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชน

๖. สาขาสวัสดิการ หมายถึง ความสามารถในการจัดสวัสดิการในการประกันคุณภาพชีวิตของคนให้เกิดความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม

๗. สาขาศิลปกรรม หมายถึง ความสามารถในการผลิตผลงานทางด้านศิลปะสาขาต่างๆ

๘. สาขาการจัดการองค์กร หมายถึง ความสามารถในการบริหารจัดการดำเนินงานขององค์กรชุมชนต่างๆ ให้สามารถพัฒนา และบริหารองค์กรของตนเองได้ ตามบทบาท และหน้าที่ขององค์กร

๙. สาขาภาษาและวรรณกรรม หมายถึง ความสามารถผลิตผลงานเกี่ยวกับด้านภาษา ทั้งภาษาถิ่น ภาษาโบราณ ภาษาไทย และการใช้ภาษา ตลอดทั้งด้านวรรณกรรมทุกประเภท

๑๐. สาขาศาสนาและประเพณี หมายถึง ความสามารถประยุกต์ และปรับใช้หลักธรรมคำสอนทางศาสนาความเชื่อ และประเพณีดั้งเดิมที่มีคุณค่าให้เหมาะสมต่อการประพฤติปฏิบัติ ให้บังเกิดผลดีต่อบุคคลและสิ่งแวดล้อม

บทที่ ๒ ภูมิปัญญาท้องถิ่น

เทศบาลตำบลหนองขาว ได้เล็งเห็นความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น จึงได้ดำเนินการจัดเวทีเพื่อรวบรวม ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ประชาชนชาวบ้าน หรือปราชญ์ท้องถิ่นเพื่อให้ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ประชาชนชาวบ้าน หรือปราชญ์ท้องถิ่น ให้เป็นปัจจุบัน และเพื่อสืบสานและ อนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สำคัญ และมีประโยชน์ไว้ไม่ให้ สูญหายไปจากชุมชน และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ประชาชนชาวบ้าน หรือปราชญ์ท้องถิ่น เล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อสาธารณชนในการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น ประชาชนชาวบ้าน หรือ ปราชญ์ท้องถิ่น ต่อไป

จากการรวบรวมข้อมูลดังกล่าว สามารถสืบค้น และรวบรวมภูมิปัญญาได้ทั้งสิ้น ๕ สาขาภูมิปัญญา ดังนี้

๑. สาขาภูมิปัญญาด้านอุตสาหกรรมและหัตถกรรม
๒. สาขาภูมิปัญญาด้านวิศวกรรม
๓. สาขาภูมิปัญญาด้านศิลป วัฒนธรรม ประเพณี
๔. สาขาภูมิปัญญาด้านสวัสดิการ
๕. สาขาภูมิปัญญาด้านโภชนาการ

บทที่ ๓

สรุปฐานข้อมูลภูมิปัญญาผู้สูงอายุ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2566

สาขาภูมิปัญญาท้องถิ่น	ประเภทของการถ่ายทอดภูมิปัญญา	ชื่อ - สกุลผู้มีภูมิปัญญา	อายุ (ปี)	ที่อยู่	แหล่งการสืบค้น
ด้านอุตสาหกรรมและหัตถกรรม	แปรรูปผ้าขาวม้า	นางมณฑา พฤษติกุล	๖๙	๑๐/๙ ม.๑ ต.หนองขาว	เวทีนักเรียนผู้สูงอายุ
	จักสาน	นายสมใจ สุขกรม	๙๔	๑๖๐ ม.๘ ต.หนองขาว	เวทีนักเรียนผู้สูงอายุ
ด้านวิศวกรรม	ยกบ้าน	นายประทวน มากมาย	๖๘	๑๖๒/๑ ม.๘ ต.หนองขาว	เวทีนักเรียนผู้สูงอายุ
ด้านศิลป วัฒนธรรม ประเพณี	ปีพาทย์	นายสำราญ พัฒนมาศ	๗๙	๑๑๘ ม.๘ ต.หนองขาว	เวทีนักเรียนผู้สูงอายุ
ด้านสวัสดิการ	การจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชน	นางลำพัน ครูทอง	๖๔	๑๙๘/๖ ม.๙ ต.หนองขาว	เวทีนักเรียนผู้สูงอายุ
ด้านโภชนาการ	ขนมกระยาสารท	นางสุดา ศรีทับทิม	๖๓	๑๕๕/๑ ม.๙ ต.หนองขาว	เวทีนักเรียนผู้สูงอายุ

สรุปฐานข้อมูลภูมิปัญญาผู้สูงอายุเทศบาลตำบลหนองขาว

สาขาภูมิปัญญาท้องถิ่น	ประเภทของการถ่ายทอดภูมิปัญญา	- สกุลผู้มีภูมิปัญญา		อายุ (ปี)	ที่อยู่	แหล่งการสืบค้น	ปีที่ขึ้นทะเบียน/สืบค้น
ด้านอุตสาหกรรมและหัตถกรรม	แปรรูปผ้าขาวม้า	นางมณฑา	พฤษพิบูล	๖๙	๑๐/๙ ม.๑๑ ต.หนองขาว	เวทีนักเรียนผู้สูงอายุ	๒๕๖๖
	จักสาน	นายสมใจ	สุขกรม	๙๔	๑๖๐ ม.๘ ต.หนองขาว	เวทีนักเรียนผู้สูงอายุ	๒๕๖๖
	ทอผ้า	นางวิเชียร	บัวทอง	๗๖	๑๙ ม.๑๐ ต.หนองขาว	เวทีสืบค้นภูมิปัญญา	๒๕๖๕
	มัดเห็บ	นายประจวบ	นาคะ	๘๓	๙๑/๑ ม.๑๐ ต.หนองขาว	เวทีสืบค้นภูมิปัญญา	๒๕๖๕
	สาแหรก / ไม้คาน / จักสาน	นายสนอง	อ้านวย	๗๙	๗๗/๒ ม.๑๐ ต.หนองขาว	เวทีสืบค้นภูมิปัญญา	๒๕๖๕
	ไม้พาย / กระดัง	นางจำรัส	พัฒน์มาศ	๘๑	๑๗๓/๑ ม.๑๐ ต.หนองขาว	เวทีสืบค้นภูมิปัญญา	๒๕๖๕
	จักสาน	นายหงษ์	นิสสัยดี	๗๕	๘๓/๖ ม.๓ ต.หนองขาว	เวทีสืบค้นภูมิปัญญา	๒๕๖๕
	จักสาน	นายพุ่มเรียง	ผอยทับทิม	๘๑	๑๗๔/๑ ม.๘ ต.หนองขาว	คลังปัญญา พม.	๒๕๖๓
	แปรรูปผ้าขาวม้า	นางอุบล	อ้านวย	๖๙	๙๗ ม.๑๐ ต.หนองขาว	คลังปัญญา พม.	๒๕๖๒
	ด้านวิศวกรรม	ยกบ้าน	นายประทวน	มากมาย	๖๘	๑๖๒/๑ ม.๘ ต.หนองขาว	เวทีนักเรียนผู้สูงอายุ
ยกบ้าน		นายบุญส่ง	เขี้ยวชะลุ่ม	๗๗	๙๒/๑ ม.๑๐ ต.หนองขาว	เวทีสืบค้นภูมิปัญญา	๒๕๖๕
ด้านศิลป วัฒนธรรม ประเพณี	ปีพาทย์	นายสำราญ	พัฒน์มาศ	๗๙	๑๑๘ ม.๘ ต.หนองขาว	เวทีนักเรียนผู้สูงอายุ	๒๕๖๖
	จัดชั้นหมาก	นางบุญนำ	เจริญรอด	๖๖	๗๖/๑ ม.๔ ต.หนองขาว	เวทีสืบค้นภูมิปัญญา	๒๕๖๕
	จัดชั้นหมาก	นางเสน่ห์	เชื้อฮ้อ	๗๖	๙๕ ม.๘ ต.หนองขาว	เวทีสืบค้นภูมิปัญญา	๒๕๖๕
	ร้อยพรรษา	นางสอิ่ง	ล้ำดวล	๗๘	๓๑ ม.๑ ต.หนองขาว	เวทีสืบค้นภูมิปัญญา	๒๕๖๕
	ร้อยพรรษา	นางกิมจิ่ง	คิวงกูร	๗๗	๒๙ ม.๑ ต.หนองขาว	เวทีสืบค้นภูมิปัญญา	๒๕๖๕
	ร้อยพรรษา	นางทองหล่อ	พรรณบัตร	๗๘	๘๗ ม.๕ ต.หนองขาว	เวทีสืบค้นภูมิปัญญา	๒๕๖๕
	พ้อเพลงรำเหย่ย	นายสมใจ	ล้ำดวล	๗๔	๑๐๙/๑ ม.๔ ต.หนองขาว	เวทีสืบค้นภูมิปัญญา	๒๕๖๕
	สวดพระมาลัย	นายบุญช่วย	ข้าคม	๗๕	๗๒/๒ ม.๒ ต.หนองขาว	เวทีสืบค้นภูมิปัญญา	๒๕๖๕
	สวดพระมาลัย	นายหยุด	บุญเชิด	๗๘	๑๗๖ ม.๙ ต.หนองขาว	เวทีสืบค้นภูมิปัญญา	๒๕๖๕
	ทำขวัญข้าว	นางหมากบ	จำปาทอง	๘๐	๑๖๔/๑ ม.๙ ต.หนองขาว	เวทีสืบค้นภูมิปัญญา	๒๕๖๕
ด้านสวัสดิการ	การจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชน	นางลำพัน	ครูทอง	๖๔	๑๙๘/๖ ม.๙ ต.หนองขาว	เวทีนักเรียนผู้สูงอายุ	๒๕๖๖
ด้านโภชนาการ	ขนมกระยาสารท	นางสุดา	ศรีทับทิม	๖๓	๑๕๕/๑ ม.๙ ต.หนองขาว	เวทีนักเรียนผู้สูงอายุ	๒๕๖๖
	น้ำพริกเผา	นายเจียก	สุขกรม	๗๐	๗๔/๒ ม.๒ ต.หนองขาว	เวทีสืบค้นภูมิปัญญา	๒๕๖๕
	ตำข้าวเม่า	นางบุษผา	แรงครูช	๘๖	๙๐ ม.๕ ต.หนองขาว	เวทีสืบค้นภูมิปัญญา	๒๕๖๕
	ขนมกง	นางทองหล่อ	แผนกุล	๗๘	๗๘ ม.๕ ต.หนองขาว	เวทีสืบค้นภูมิปัญญา	๒๕๖๕
	ขนมกง	นางสุรินทร์	พัฒน์มาศ	๗๓	๗๔ ม.๕ ต.หนองขาว	เวทีสืบค้นภูมิปัญญา	๒๕๖๕
	ข้าวเกรียบว่าว	นางสำเนา	ข้าคม	๖๘	๗๓/๒ ม.๒ ต.หนองขาว	เวทีสืบค้นภูมิปัญญา	๒๕๖๕
	ข้าวต้มกระทิ	นางจอม	กำเนินรัตน์	๘๑	๗/๑ ม.๔ ต.หนองขาว	เวทีสืบค้นภูมิปัญญา	๒๕๖๕
	น้ำพริกกระปิตำ	นางเสน่ห์	เชื้อฮ้อ	๗๖	๙๕ ม.๘ ต.หนองขาว	เวทีสืบค้นภูมิปัญญา	๒๕๖๕
	น้ำยาถั่วเขียว / แป้งจี	นางสมพาน	สืบใหม่	๗๔	๑๑๕ ม.๕ ต.หนองขาว	เวทีสืบค้นภูมิปัญญา	๒๕๖๕
	ด้านภาษา วรรณศิลป์	ภาษาถิ่น	นางหมากบ	จำปาทอง	๘๐	๑๖๔/๑ ม.๙ ต.หนองขาว	เวทีสืบค้นภูมิปัญญา
เรื่องเล่า		นางบุษผา	แรงครูช	๘๖	๙๐ ม.๕ ต.หนองขาว	เวทีสืบค้นภูมิปัญญา	๒๕๖๕
ด้านการเกษตร	ปลูกพืชผสมผสาน	นางทองมวล	เทพกิจ	๗๑	๑๑๐/๒ ม.๘ ต.หนองขาว	คลังปัญญา พม.	๒๕๖๐
ด้านอื่นๆ	ความเชื่อ (หมอเป่า)	นายเปี้ยก	เอกฉันทิ	๗๒	๑๘๒/๑ ม.๘ ต.หนองขาว	เวทีสืบค้นภูมิปัญญา	๒๕๖๕
	ความเชื่อ (หมอเหยียบ)	นายทัศนาว	โพธิ์ใบ	๗๒	๑๒๔/๑ ม.๙ ต.หนองขาว	เวทีสืบค้นภูมิปัญญา	๒๕๖๕
	ความเชื่อ(กวาดยา)	นางสำเนา	เขี้ยวทอง	๘๕	๕๔ ม.๕ ต.หนองขาว	เวทีสืบค้นภูมิปัญญา	๒๕๖๕
	ความเชื่อ(พาดไ้)	นางจำรัส	พัฒน์มาศ	๘๑	๑๗๓/๑ ม.๑๐ ต.หนองขาว	เวทีสืบค้นภูมิปัญญา	๒๕๖๕
	คามเชื่อ (ยาตาล)	นายหยุด	บุญเชิด	๗๘	๑๗๖ ม.๙ ต.หนองขาว	เวทีสืบค้นภูมิปัญญา	๒๕๖๕
	ออกกำลังกายแอโรบิค	นางเฉลิม	มีธรรมรัตน์	๖๙	๑๑๕/๑ ม.๑๐ ต.หนองขาว	คลังปัญญา พม.	๒๕๖๐
	ยาสมุนไพร	นางฉลาก	รักเพียร	๗๖	๑๓๒ ม.๙ ต.หนองขาว	คลังปัญญา พม.	๒๕๖๐
	สมุนไพรไทย	นางหนูเล็ก	อ่อนพูล	๗๐	๑๐๔/๓ ม.๙ ต.หนองขาว	คลังปัญญา พม.	๒๕๖๐
	นวดแผนไทย	นางแป้งนวล	พุดเอก	๗๑	๓๐/๑ ม.๔ ต.หนองขาว	คลังปัญญา พม.	๒๕๖๐

เส้นทางการท่องเที่ยวภูมิปัญญาบ้านหนองขาว

- ## ภูมิปัญญาท้องถิ่น
1. ร้อยพรรณษา (นางพิง กระดาษทอง)
 2. จำเหยย (นางสมใจ คำดวก)
 3. หมอกวาดยา (นางละออ บิลเขียว)
 4. ซนมจีน (นางสมพาน สิบใหม่)
 5. ร้อยพรรณษา (นางบุปผา แรงกรฐ)
 6. ซนมง (นายทองหล่อ พรรณบัตร์)
 7. ช่างทองโบราณ (นายณรงค์ สุวรรณประดิษฐ์)
 8. กำน้ำพริก (นางเสน่ห์ เชื้อฮ้อ)
 9. หมอฟ้าดอี (นางจำรัช พัดมมาก)
 10. บ้านจิกสาน (นายพุ่มเรียง ฝอยทับทิม)
 11. หมอกวาดยา (นางสำเกา เชียงทอง)
 12. บ้านเพลงผ้า (นายอดิศักดิ์ ฝอยทับทิม)
 13. กอผ้า (นางวิเชียร บัวทอง)
 14. จิกสาน (นายสนอง อำนวย)
 15. หมอประหมาม / กำพานบายศรี (นายสมศักดิ์ สุขกรม , นางทองดี สุขกรม)
 16. ช่างแกะสลัก (นางสำเกา ซำคม)
 17. กระดาษประรูป (นายพิช กระจ่าง)
 18. ชันดาบ / ซนดาด (นายรามอด ประพันธ์)
 19. ซนดาด (นางมะลิสา วงจินดา)
 20. สวดพระมาลัย (นายหยุด บุญเชิด)
 21. กำขวัญข้าว (นางหมากบ จำปากอง)
 22. น้ำดาดสด (นายสมพงษ์ ทองแท้)

- ## แหล่งท่องเที่ยว
1. นมัสการหลวงพ่อโต " หลวงปู่ป่าเลไลย์ " วัดอินทาราม
 2. พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นบ้านหนองขาว / จุดสาธิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์จากผ้าชาวบ้าน (JBIC) / นังรถจี๊ดเด่นชมวิถีชีวิตชุมชนบ้านหนองขาว
 3. พิพิธภัณฑ์จากผ้าชาวบ้าน จากปราชญ์ชาวบ้าน " บ้านเพลงผ้า "
 4. ซนมข้าวเกรียบว่าว จากปราชญ์ชาวบ้าน " ป้าสำเกา "
 5. พิพิธภัณฑ์จากผ้าชาวบ้าน " สหกรณ์การเกษตรสุวรรณภูมิ จำกัด "
 6. พิพิธภัณฑ์จากผ้าชาวบ้าน " ผ้าชาวบ้าน ๑๐๐ สี "
 7. พิพิธภัณฑ์จากผ้าชาวบ้าน " ผ้าชาวบ้านหนองขาว โชคดีดี "
 8. ซบสองสะสม " บ้านคุณทิพวรรณ เชียงทอง "
 9. สอพรศาลเจ้าประจำหมู่บ้าน " ศาลเจ้าพ่อโรงหนัง "
 10. พิพิธภัณฑ์จากดาดสด จากปราชญ์ชาวบ้าน " ซนมดาดบ้านสูงเมต "
 11. สอพรศาลเจ้าประจำหมู่บ้าน " ศาลพ่อแม่ "
 12. ซนหม้อยาย " บ้านป้าเสน่ห์ เชื้อฮ้อ "
 13. ซนทุ่งนา สาธิตการทำขวัญข้าวจากปราชญ์ชาวบ้าน " ป้าหมากบ จำปากอง "
 14. ซนดงดาดสด สาธิตการทำน้ำดาดสด และการเดาะดาดจากปราชญ์ชาวบ้าน " สูงสมพงษ์ ทองแท้ "